

Αυτοβιογραφικά στοιχεία του Πάνου Κοσμόπουλου

Είδα το πρώτο φως του ήλιου, στο Κοντογόνι (σήμερα Παπαφλέσσα) της Μεσσηνίας. Στη ράχη του Κουφιέρου με τα αιματοβαμμένα χώματα από τη θυσία του Παπαφλέσσα και των συντρόφων του. Από την άπλα των Κοντοβουνίων με τις πανύψηλες βελανιδιές πρωτογέμισα τα σωθικά μου με μυρωμένο αέρα. Η γιαγιά μου -Θεός σχωρέστην- μια χαροκάμενη αντρογυναίκα πριν δοκιμάσω το μητρικό το γάλα, με πότισε καρβουδισμένον σκορπιό για να «ν' αψηφάω τα φαρμακερά δαγκώματα των μολεμένων ζουζουνιών και των φιδιών». Στους έξι μήνες, ο Θεός μου πήρε ένα λεβέντη πατέρα! Έφυγε τραγουδώντας από μια εγχείρηση σκωληκοειδίτιδας, καίτοι είχε γλιτώσει από τις λαβωματιές του χάρου στις Στέπες του Σαγγάριου και του Αφίον Καραχισάρ! Η πατρίδα, μετά το θάνατο του, συμπράξαμε με συντοπία μας, και στέρησε και αυτή τη σύνταξή του! Η άρνηση μου να δεχτώ να πάρω το βυζί της μαυροφορεμένης μου μάνας, ήταν η πρώτη μου αντίδραση. Συμβιβάστηκα, αφού τη σκέπασαν με άσπρο σεντόνι. Στα τέσσερά μου χρόνια, γύρεψα να μάθω για τον πατέρα μου. Και όταν βεβαιώθηκα ότι ήταν στο χώμα, μέρες ολόκληρες απαιτούσα να πάρουμε ένα σίδερο και να τον βγάλουμε! Μεγάλωσα μοναχοπαίδι με μια ψιλόλιγνη μάνα, που πέρασε τη ζωή της με περιβολήν κουρούνας και συμπεριφοράν θρηνητικής τρυγόνας! Από γράμματα, υπόγραφε με σταυρό! Ήξερε όμως «πράματα και θάματα»! Και μ' έμαθε, πως αυτές οι μουτζούρες που συχνά επιχειρούσα με το σάλιο μου να τις βγάλω από το σταρένιο μάγουλό της στο παραγώνι μας, δεν ήταν μουτζούρες. «Άλλες ήταν οι κακές που δεν έβγαιναν!» Με έμαθε με τη ζωή της να γελάω, ν' αγαπάω και να συχωράω! «Μην αδικήσεις άνθρωπο, ν' αγαπάς και τους οχτρούς μας και πόρτα δικαστηρίου μην πατήσεις». Κι εγώ, μια φορά φάνηκα ασυνεπής! Όταν κλήθηκα να παραστώ ως ένορκος σε κακούργημα στην πόλη μας! Από τα πολλά μπαρμπάδια μου, έμαθα να τραγουδάω τα τραγούδια του χορού και της τάβλας, τα κλέφτικα και

της αγάπης! Έμαθα να προστάζω κουπάρια και να λέω το «τσιριλίρι το ποτήρι, στην υγεία του νοικοκύρη...». Στα δέκα μου χρόνια κατέβηκα στο παζάρι της Χώρας. Μεγάλη Παρασκευή ήταν και είδα έναν άλλο κόσμο! Και μετά λίγες μέρες, τον ίδιο χρόνο, πήγα με τη φοράδα μας «την ντοριά» στο γιאלό και είδα και τη θάλασσα! Στα δώδεκα, πήρα πάνω μου τις «έξω δουλειές». «Έγινα νοικοκύρης! Με άλογα και ζωντανά! Έσπερνα, θέριζα, αλώνιζα, κλάδευα και τρύγαγα αμπέλια, έφτιαχνα κρασιά, φύτευα δένδρα, κέντρωνα ελιές, λάξευα τα χωράφια το καλοκαίρι, καψάλαγα τον Οκτώβρη και έγινα κι αγωγιάτης για τα κρασιά μας ως το μακρινό μας τότε «Νησί»! Είχα την ευτυχία να κάμω σεμπριές και συναλλαγές με χωριανούς μου, μακάριους κι ευλογημένους γερόντους, που ήταν στην πλειοψηφία τους, αλλά και με παμπόνηρους «γιούδηδες»! Την ίδια εποχή, είχα μάθει να πιάνω τα διαβατάρικα αγριοπούλια, λαμπάδες, ασπροκόλια το καλοκαίρι και τσίχλες το χειμώνα. Με βεργιά και γκίστρια. Λαγούς, τρυγόνια και πέρδικες, κινήγαγα με το μπροστογοιμί του πατέρα μου -ακριβό μου κειμήλιο- στις βουνοκορφές και τα κράκουρα του τόπου μου. Περπάτησα νύχτες, σκότωσα αγριμικά στα φυλάματα και γνώρισα τις μυστικές φωνές τους. Ανέβηκα στις γερακοφωλιές του Χαλιά και της Τσιούγκας. Και τις γκρέμισα! Συμπεριφορές, που αναλογίζομαι, σίγουρα δεν θάπρεπε να επιτρέψουν στο γράφοντα να ασκήσει τα καθήκοντα του υπευθύνου περιβαλλοντικής εκπαίδευσης του νομού μας επί τριετίαν! Τα μυστικά του κυνηγιού και της νύχτας τα καμώματα, τάματα

από κυνηγούς του τόπου μου. Το «Ζαρκούλια», τον «Κομπερό» και το «Χρονά». Καλόψυχοι κι ευλογημένοι άνθρωποι, με γερακίσια ματιά και σβελτάδα αγριμιού! Στην ίδια περίπου ηλικία ανέβηκα και στο Ψαλτήρι «για τα τραγούδια του Θεού»! Έμαθα να Τον δοξάζω από τη μάνα μου και να ψέλνω, από ένα άγιο άνθρωπο ξενομερίτη, το

Νικήτα, που ήρθε, ρίζωσε, έζησε και πέθανε στον τόπο μας. Έμαθα τα πρώτα μου γράμματα στο χωριό μου, τελείωσα το γυμνάσιο Γαργαλιάνων -από όπου έκανα και τα πρώτα δημοσιογραφικά μου πετάγματα- και την Ακαδημία Τριπόλεως. Έγινα δάσκαλος, γιατί αγαπούσα αυτό το λειτουργήμα αλλά ικανοποίησα και την επιθυμία της μάνας μου. Στη συνέχεια, υπηρέτησα την Πατρίδα και πατώντας το κατώφλι της εκπαιδευτικής μου ζωής, μούστειλε ο Θεός και παντρεύτηκα ένα άγγελο, που μόνον χαρές κι ευτυχία σκόρπισε στη ζωή μας. Συνάδελφος, μοναχοκόριτσο με μια καλή μάνα! Μούφερε στον κόσμο και μεγάλωσε τέσσερα καλά παιδιά. Ζήσαμε σε χωριά και πόλεις με απλοϊκούς ανθρώπους αρμονικά! Φτιάσαμε σπίτια -στολίδια της γης!- και παντρέψαμε παιδιά κι αποχτήσαμε δυο γαμπρούς, μια νύφη και πέντε εγγόνια. Στη ζωή μας, στο πρόσωπό της, γνώρισα και θαύμασα την απέραντη αγάπη και το ανεξάντλητο μεγαλείο της ανθρώπινης υπομονής και ανεξικακίας! Για όλον τον κόσμο, για όλους τους ανθρώπους, για όλα τα πλάσματα της δημιουργίας! Και κει, που όλοι μας κολυμπάγαμε στην ευτυχία, ο Θεός έκρινε, πως έπρεπε να μας την πάρει! Η αγάπη Του, ήταν μεγαλύτερη από τη δική Του, ήταν μεγαλύτερη από την δική μας! Και μας πήρε τη Φούλα μας! Στα εξήντα της! Πονέσαμε, κλάψαμε και κλαίμε! Παρηγοριά μας, η δικαιοσύνη Του και οι άγνωστες για μας τα πλάσματα του, βουλές! Θεωρώ, χάρη του Θεού και προνόμιο τις τρεις και πλέον ευτυχισμένες δεκαετίες, που μας επέτρεψε και ζήσαμε μαζί. Γι' αυτό προσεύχομαι και Τον δοξολογώ! (Πηγή: Μεσσηνιακή Παράδοση Βίου-Τόμος Α)

Ποδόσφαιρο έξω από την εκκλησία

Μπορεί ο δήμος Βουφράδας να αγόρασε το οικόπεδο πάνω από την εκκλησία στο Βλάση για να το κάνει γήπεδο, όμως, από τότε δεν έγινε τίποτε με αποτέλεσμα τα παιδιά του χωριού να χρησιμοποιούν για γήπεδο τον προαύλιο χώρο της εκκλησίας του χωριού. Αδιάψευστος μάρτυρας η φωτογραφία!!! Πάντως, αυτές τις μέρες μάθαμε ότι δημοπρατήθηκε το γήπεδο και ειλικρινά μας χαροποίησε η είδηση.

Από τις ανασκαφές στα Κρεμμύδια

Τα χωριά μας είναι στην κυριολεξία ένας αρχαιολογικός χώρος. Παντού συναντάς θολωτούς τάφους και άλλα ευρήματα. Στην αεροφωτογραφία βλέπουμε τυμβοειδές έξαρμα καμινίων στα Κρεμμύδια, (καθηγητής J. W. Myers), 1980.

Θολωτοί τάφοι

Άλλος ένας θολωτός τάφος της περιοχής μας που βρίσκεται μέσα στα γεωγραφικά όρια της Χώρας. Βλέπετε εδώ στην αρχαιότητα άκμασε ένας από τους σπουδαιότερους πολιτισμούς. Εδώ είχε το βασίλειό του ο σοφός Νέστορας.

Η μάχη της Λιγούδιστας (Χώρας)

Ήταν 27 Μαρτίου 1821 όταν πραγματοποιήθηκε η μάχη της Λιγούδιστας (Χώρας) ανάμεσα στους επαναστατημένους Έλληνες και στους Τούρκους. Να πώς περιγράφει τη μάχη ο Γρηγοριάδης στο «Ιστορικά Αλήθεια»: «Οι Τριφύλιοι οπλαρχηγοί Γρηγοριάδης, Παπατσώρης, Παπαθεοδώρου, Αναστασόπουλος κλπ, πηγαίνοντας στις 27 Μαρτίου 1821 από την Κυπαρισσία στην Πύλο για να πολιορκήσουν το Νιόκαστρο, έφθασαν στη Χώρα περίπου στις 4 το απόγευμα. Στη γύρω περιοχή υπήρχε ισχυρή

στρατιωτική παρουσία Τούρκων και Αλβανών η δύναμη της οποίας ξεπερνούσε τα 600 άτομα (400 Τούρκοι και 200 Αλβανοί) με επικεφαλής τους Χαλίλ

Μπέη, Ιμπραήμ Μπάσιογλου και Σαλή Αγιά, οι οποίοι πήγαν στην Κυπαρισσία για να καταστείλουν την εξέγερση των Ελλήνων. Η μάχη που ακολούθησε μεταξύ των Ελλήνων και των στρατευμάτων των Τουρκαλβανών ήταν λυσσαλέα και κράτησε περίπου 3 ώρες. Η επίθεση των Τουρκαλβανών για να εκτοπίσουν τους Έλληνες

από τις θέσεις τους απέτυχε. Τα ελληνικά στρατεύματα με καταιγισμό πυροβολισμών απέκρουσαν αυτές τις επιθέσεις. Μετά από εντολή του Γενικού Αρχηγού των ελληνικών στρατευμάτων Γρηγοριάδη με γιαταγάνια και ξίφη στα χέρια μετέτρεψαν τη μάχη σε σώμα προς σώμα. Οι Τούρκοι τράπηκαν σε άτακτο φυγή και υποχώρησαν προς την Πύλο για να κλειστούν στο Νιόκαστρο οι Έλληνες τους ακολούθησαν και τους πολιορκήσαν».